

Volimo LJUDSKO FRONTO!

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Volivci in volivke!

Čitajte na tretji in četrti strani navodila za volitve v vseh okoliških občinah!

Postnina plačana v gotovini Stev. 145 (1235)

TRST nedelja 19. junija 1949

VOLIVCI, NE NASEDAJTE VIDALIJEVIM PROVOKACIJAM!

Vidali prodaja Tržaško ozemlje Italiji

Reakcija v Trstu in v Rimu z veseljem ugotavlja, da je Vidali že odkrito stopil na stran Italije in da so vsi glasovi, ki jih je dobil v Trstu, glasovi za Italijo

Samo glas za Ljudsko fronto je glas proti priključitvi k Italiji!

Slovinci in Slovenke!

(Govor tov. Dekleve na tržaškem radiu)

Volivna kampanja je razvnela. Glaslo Vidali je skupine: Občina ljudstva in ljudstvo v občini, ter potrdila pravilnost naše politične linije, naše trditve, da imajo te volitve izrazito političen značaj. Potek volivne kampanje nam to dokazuje. Pa tudi odziv tržaških volitev v zunanjem svetu je pokazal, da so bile te volitve le sredstvo anglo-ameriškega imperializma in italijanskega šovinizma za varanje zunanje svetle, sredstvo, ki naj pripomore ali upraviči realizacijo tega oziroma ter priključitve tega ozemlja k Italiji. Slovinci bi morali imeti to nevarnost stalno pred očmi in bi morali predvsem a tega vidika usmeriti politično borbo in dejavnost, katere jedro bi moralo biti brezkompromisna borba proti priključitvi Trsta k Italiji. Če iz vsega zadržetja je bilo jasno, da bodo Gruntne stranke storile vse mogoče, da bi se izognile, da izide iz teh volitev zmaga, Vidali je skušal v teku volivne kampanje, ko je prešel glede upravljanja Trsta na italijanskega šovinizma. Da je to točno, oglejmo si nekatera dejstva. Vidali je uspel, da je v poslednjih mesecih preusmeril polet tržaških delovnih množic proti Italiji. S klevetanjem in blazenjem nove Jugoslavije skuša preračunati vse, ki so vezane na število z jugoslovanskimi narodi in se posebej s Slovinci, ki so z našo tržno-osvobodilno borbo z vselej hkrati dobili hlapce in postali narod, ki si z graditvijo socializma oblikuje svojo bodočnost. Vidali skuša usmeriti naš pogled proti Italiji, čeprav si ni mogel zamisliti uspeha našega delovanja brez opore jugoslovanskih narodov, ki so z nami vedno delili dobro in slabo, nam nudili v najtežjih trenutkih bratstvo roko in ki danes gradijo socializem. Vidali na trže samo teh vezi, on onečasti našo borbo. Njegov najbližji sodalavec Radich trdi, da je treba izbrati našo »sramotno preteklost«. Ali je naša preteklost sramotna? Ali je sramotno naš odpor proti fašistični Italiji? Ali je sramotna naša borba proti fašizmu in na-

Odgovor, ki sta ga dala na De Gasperi je zahtevalo priključitvi Trsta k Italiji predstavnika vlad LR Slovenije in LR Hrvaške v petek na velikem ljudskem zborovanju v Kopru, je med tržaško reakcijo in v Vidali jevednem razbijanju tabu. Oglejmo si za trenutek samo naslove člankov, v katerih tržaški italijanski tisk poroča o koprskem zborovanju.

Začnimo pri »GIORNALE DI TRIESTE«. De Gasperi jevednem klerofašističnem tržaškem glasilu: »BELGRADO RISPONDE CON ARROGANCIA ALLE CONCILIANTE PAROLE DI DE GASPERI«. Kakor vidimo, so za tržaške klerofašiste »parole concilianti«, ko De Gasperi jevednem klerofašističnem tržaškem glasilu: »BELGRADO RISPONDE CON ARROGANCIA ALLE CONCILIANTE PAROLE DI DE GASPERI«. Kakor vidimo, so za tržaške klerofašiste »parole concilianti«, ko De Gasperi jevednem klerofašističnem tržaškem glasilu: »BELGRADO RISPONDE CON ARROGANCIA ALLE CONCILIANTE PAROLE DI DE GASPERI«.

Naj vam zastopuje spomin na Ba-zovic, na konfincije, deportacije, pogore vasi, masovno streljanje! Spomnite se na sinove, ki plodijo zemljo po afriških puščavah, abezinskih planotah in ruskih stepah! V tej kampanji se je posluževal Vidali vseh sredstev. Glavna pa so mu bila fizični in moralni teror, klevetanje in blazenje. Glasuje proti temu teroru, ki possem sliči škvačizmu, in oddaje glas Ljudski fronti. Glasuje za Ljudsko fronto z zavestjo, da je in da bo bratstvo slovensko-italijanskega ljudstva temelj našega bodočega dela, kakor je bilo osnova v preteklosti. Odgovorite na klevete o anti-sovetizmu a tem, da glasujete za Ljudsko fronto v trdni veri, da ostane zvesti socializmu, kot ste bili vi in ves naš živelj v najtežjih dneh preizkušnje sovjetskih narodov. Ne glasujte za kandidate Slovence demokratične zveze, katere skriti voditelji so klavci naših sinov in bratov in ki prodajajo interese slovenskega naroda za siledo leče. Glasujte za kandidate Slovanško-italijanske ljudske fronte, ki se bori proti imperializmu, italijanskemu šovinizmu, vojnim hujšakem za uveljavitev mirovne pogodbe, za mir in bratstvo med narodi. S tem da glasujete za Slovanško-italijansko ljudsko fronto, se oddolite tudi našim najboljim sinovom, padlim v narodno osvobodilni borbi za pravice delovnega ljudstva in slovenskega naroda.

Smrt fašizmu — svoboda narodom!

Votate Fronte Popolare!

(Discorso del comp. Laurenti alla radio Trieste I)

Con le elezioni di domenica assai si è vista una mossa di mano della forza della reazione. Manovra tendente ad influenzare l'opinione pubblica per una determinata corrente, la quale, pur presentandosi sotto vari nomi, siano questi democrazia cristiana o Movimento sociale italiano o Lega democratica slovena si presenta con il suo nome uparte nascondendo nelle varie liste cosiddette indipendenti sorte nei comuni più piccoli, persegua il medesimo fine.

Chiaramente anche alle persone più ingenuche, detta manovra consisteva nell'imporre le elezioni ai comuni del circondario otto giorni dopo di quelle di Trieste.

La reazione infatti era sicura di prevalere nel comune di Trieste in quanto il momento scelto era il più felice, quando cioè le forze democratiche sono divise ed ancora di sordite dalla scossa prodotta dalla incredibile risoluzione dello Ufficio informazioni, ed in secondo luogo dalla certezza di aver manipolato a proprio uso e consumo la preparazione delle elezioni in modo fraudolento, con un sistema del quale i paesi colonialisti hanno il tristo monopolio. Su questa vittoria essa contava per poter influire psicologicamente, ad otto giorni di distanza, sugli elettori dei comuni minori.

Sta ora a questi elettori il dimostrare la loro maturità politica, il dimostrare di non esser così fessi come i demagoghi della reazione li credono.

Gli elettori dei comuni del circondario, che hanno subito per lunghi anni l'inadatto terrore nazionale e sociale del governo fascista di Roma sapranno domani dire il loro: no! a coloro i quali pur presentandosi sotto mentite spoglie ammantate di demagogia vogliono eternare tale terrore.

Inoltre, tutti coloro che in varie guise hanno partecipato alla lotta di liberazione ed alla successiva lotta politica in difesa dei propri diritti, devono seriamente meditare sul fatto che i voti ottenuti dal li- quidatore Vidali, vengono fatti passare dalla reazione per voti dati a favore del ritorno di Trieste all'Italia. Di quell'Italia che ha trovato modo durante il suo dominio di farci conoscere la sua civiltà bruciando le case ed i paesi, massacrando ed incarcerando gli abitanti, impedendo agli sloveni di parlare la loro lingua.

La reazione può truffare in questo modo perché il gruppo revisionista di Vidali ha ingannato e continua ad ingannare coloro che in buona fede lo seguono. Perché questo gruppo nasconde dietro il glo-

V našem dnevniku smo navedli že toliko dokazov, da je Vidali jevednem klerofašističnem tržaškem glasilu: »BELGRADO RISPONDE CON ARROGANCIA ALLE CONCILIANTE PAROLE DI DE GASPERI«. Kakor vidimo, so za tržaške klerofašiste »parole concilianti«, ko De Gasperi jevednem klerofašističnem tržaškem glasilu: »BELGRADO RISPONDE CON ARROGANCIA ALLE CONCILIANTE PAROLE DI DE GASPERI«.

«LA VOCE LIBERA» pa poroča tako-le z mastnimi črkami: »RISPOSTA JUGOSLAVA AL PLEBISCITO DI TRIESTE — CAPODISTRIA PROFANATA DA UNA MANIFESTAZIONE IMPERIALISTA — GLI USURPATORI DELL'ISTRIA ITALIANA HANNO LA FACCE TO-STE DI PROCLAMARE «NON SIAMO DISPOSTI A CEDERE NEANCHE UN POLICE DEL NOSTRO TERRITORIO». Nad tem naslovom na treh stolpih pa piše: »TRIESTE — ISTRIA — ITALIA«. Ce pomislimo da se je sam De Gasperi 10. junija v Trstu pohvalil, kako mu je v Parizu uspelo dokazati, da je nekaj istrskih obalnih mestec italijanski in to proglasiti za svoj velik uspeh, potem meniti, da ni treba polemizirati z »La Voce libera« o »ISTRIA ITALIANA« in o vsem tistem, kar opelajo okrog teh dveh besed.

Najnovejša »italianissima« sedri- ca »La Voce libera« — LA VOCE DELLA SERA — pa poroča takole: »UNA MANIFESTAZIONE DI E-SASPERATO NAZIONALISMO A CAPODISTRIA I MINISTRI JUGOSLAVI RESPINGONO LA MA-NO TESA DA DE GASPERI«. t. j. ponavljajo jezuistični naslov iz »Giornale«. Fašistični »MESSAGGERO VENETO« pa pravi: »CAPODISTRIA I MINISTRI DI TITO AC-CUSANO LO SCACCO ELETTORALE TRIESTINO — ANCHE I COM-UNISTI ACCETTANO DA DELI-RIO SCIOVINISTA«. Brez komentarja.

Najbolj senzacionalni naslov z ogromnimi črkami čez celo stran pa je objavilo Vidali jevednem klerofašističnem tržaškem glasilu: »UN ACCORDO SEGRETO TRA DE GASPERI E TITO PER DIVIDERSI IL TERRITORIO LIBERO DI TRIESTE«. Kakor vidimo, popolna predvolivna laž, seveda pod vpra-šanjem, ki čitatelju to laž tako raz-krinkuje. Sicer pa se ni tisti, ki spremlja gromadenje gorostskih laži v zadnjih desetih mesecih v Vidali jevednem glasilu prav nič za-žudil tem ogromnemu naslovu, ki naj bi bil Vidali jevednem razbijanju tabu na koprskem zborovanju jugoslovanskih vladnih predstavnikov. Saj Vidali in njegovi uredniki trobitjo to laž o »TAJNEM SPORAZUMU MED TITO IN DE GASPERI«.

»JEM« je nekaj mesecev. Včerajšnji naslov pa je brez dvoma višek novinarske vidali jevedne akrobazije.

La lotta concreta che sia degna delle gloriose tradizioni del proletariato e di tutti i lavoratori. Deve lottare non solo con il proprio voto ma con la propria attività instancabile ed esigere il rispetto del trattato di pace che, contro gli intrighi dell'imperialismo, sarà raggiungibile con l'unità delle forze democratiche espresse nella fratellanza italo-slova in lotta per la soluzione dei problemi fondamentali del territorio di Trieste e per la emancipazione dei lavoratori.

Viva il Fronte popolare italo-slova!

Viva l'unità degli operai e dei contadini!

Viva la gloriosa lotta di liberazione condotta contro gli occupatori e contro gli oppressori del popolo lavoratore!

drži z mano, to se pravi: tudi ono- hoče, da se Trst ponovno priključi k Italiji.

Resnično, neznanstvo velika je mera nesamnosti in podlosti v Vi- dali jevednih razbijanju tabu, s ka- terimi hočejo privabiti v past gla- sive postenih slovenskih volivcev.

Ne bomo ponavljali besed, ki sta jih izrekli tovariša Marinko in Di- minič kot službena predstavnika vlad dveh jugoslovanskih ljudskih republik. Kakšne so bile njune ja- ve, nam najbolje povedo naslovi člankov reakcionarnega časopisa, ki smo jih navedli zgoraj.

Kot smo že večkrat poudarili, je tržaška Ljudska fronta in pa socia- listična Jugoslavija Vidali jeved- no vražnik številka 1. In ko reakcija najbesneje napada i Ljudsko fronto i Jugoslavijo, postane Vidali je- vo glasilo v teh napadih nedosež- no in nenadkrljivo. Ce italijanska

reakcija, ki bi hotela slovenski ži- velj zbrisati z lica zemlje, napiše proti Jugoslaviji en članek, jih na- piše Vidali jevedno glasilo najmanj pet; če reakcija v svojem tisku napad- dom proti Jugoslaviji posveti eno četrtino strani, jih posveti Vidali je- vo glasilo tri četrtine itd. Ta mu- zika traja že eno leto in je dobila svoj višek ravno včeraj, samo zato, da bi si Vidali pridobil čim več slovenskih glasov.

Toda naše ljudstvo dobro vidi, da vodi Vidali jevedno politikanstvo Trst v De Gasperi jevedno Italijo, v katero si noben Slovenec nikdar več ne želi!

Zato bodo podeželski volivci tr- žaških okoliških vrag danes strnje- no volili za Slovanško-italijansko ljudsko fronto, ki se edina iskreno in dosledno bori za spoštovanje mirovne pogodbe in za narodnost- no enakopravnost!

Odpor albanskega ljudstva proti Enveru Hodži in njegovi kliki

Kakor v Bolgariji, na Madžarskem in drugod, se tudi v Albaniji širi odpor proti revizionizmu in proti nepoštenemu postopanju Informar- skega urada - Preganjanje jugoslovanske manjšine na Madžarskem

TRIRANA, 18. — Od dneva, ko se je začela razprava proti tajniku al- banske komunistične partije Koči Džodžev, se so vsako jutro pojavili na vseh ulicah albanskih mest in še posebno v Korči, ki je rojstno mesto italijanskega in to proglasiti za svoj velik uspeh, potem meniti, da ni treba polemizirati z »La Voce libera« o »ISTRIA ITALIANA« in o vsem tistem, kar opelajo okrog teh dveh besed.

Najnovejša »italianissima« sedri- ca »La Voce libera« — LA VOCE DELLA SERA — pa poroča takole: »UNA MANIFESTAZIONE DI E-SASPERATO NAZIONALISMO A CAPODISTRIA I MINISTRI JUGOSLAVI RESPINGONO LA MA-NO TESA DA DE GASPERI«. t. j. ponavljajo jezuistični naslov iz »Giornale«. Fašistični »MESSAGGERO VENETO« pa pravi: »CAPODISTRIA I MINISTRI DI TITO AC-CUSANO LO SCACCO ELETTORALE TRIESTINO — ANCHE I COM-UNISTI ACCETTANO DA DELI-RIO SCIOVINISTA«. Brez komentarja.

Najbolj senzacionalni naslov z ogromnimi črkami čez celo stran pa je objavilo Vidali jevednem klerofašističnem tržaškem glasilu: »UN ACCORDO SEGRETO TRA DE GASPERI E TITO PER DIVIDERSI IL TERRITORIO LIBERO DI TRIESTE«. Kakor vidimo, popolna predvolivna laž, seveda pod vpra-šanjem, ki čitatelju to laž tako raz-krinkuje. Sicer pa se ni tisti, ki spremlja gromadenje gorostskih laži v zadnjih desetih mesecih v Vidali jevednem glasilu prav nič za-žudil tem ogromnemu naslovu, ki naj bi bil Vidali jevednem razbijanju tabu na koprskem zborovanju jugoslovanskih vladnih predstavnikov. Saj Vidali in njegovi uredniki trobitjo to laž o »TAJNEM SPORAZUMU MED TITO IN DE GASPERI«.

»JEM« je nekaj mesecev. Včerajšnji naslov pa je brez dvoma višek novinarske vidali jevedne akrobazije.

La lotta concreta che sia degna delle gloriose tradizioni del proletariato e di tutti i lavoratori. Deve lottare non solo con il proprio voto ma con la propria attività instancabile ed esigere il rispetto del trattato di pace che, contro gli intrighi dell'imperialismo, sarà raggiungibile con l'unità delle forze democratiche espresse nella fratellanza italo-slova in lotta per la soluzione dei problemi fondamentali del territorio di Trieste e per la emancipazione dei lavoratori.

Viva il Fronte popolare italo-slova!

Viva l'unità degli operai e dei contadini!

Viva la gloriosa lotta di liberazione condotta contro gli occupatori e contro gli oppressori del popolo lavoratore!

»Politika« javlja iz Szegedina, da madžarske oblasti nadaljujejo z are- tacijami predstavnikov jugoslovanske manjšine na Madžarskem.

Madžarska policija je že v avgustu lanskega leta aretirala člana glav- nega vodstva Demokratske zveze Jugoslovancev na Madžarskem To- niča. Po dolgem bivanju v zaporu in ko so uvideli, da ne morejo iz njega nič izveljati, so ga zaprli v o- srednje taborišče »Internato tabora« v Budimpešti, kjer je še danes. Or- ganizacije Demokratske zveze Ju-

goslovancev na področju Bajce so že večkrat zahtevale od madžarskih oblasti izpustitve Tomiča, toda za- man.

V istem taborišču v Budimpešti so zaprti tudi član uprave tiste zveze Ljubomir Lastić, dr. Martin Laslo- vski, znani predstavnik narodnih manjšin Matija Filaković, član gla- vne uprave omenjene zveze, ter šte- vilni učitelji, ki so ji aretirali letos v aprilu.

Aretili so tudi druge člane ju- goslovanske manjšine na Madžar- skem, med katerimi so Branko Dji- rić, član glavne uprave Zveze in tajnik okrožnega odbora madžarske delavske stranke v Baji, Danica Dačkin, učiteljica, ter številni kra- jevni voditelji Zveze pri Szegedinu. Policija v Szegedinu je aretirala tudi Djuro Miletića, tajnika zveze za področje Szegedin. O njegovi usodi ni nič znanega.

goloslovancev na področju Bajce so že večkrat zahtevale od madžarskih oblasti izpustitve Tomiča, toda za- man.

V istem taborišču v Budimpešti so zaprti tudi član uprave tiste zveze Ljubomir Lastić, dr. Martin Laslo- vski, znani predstavnik narodnih manjšin Matija Filaković, član gla- vne uprave omenjene zveze, ter šte- vilni učitelji, ki so ji aretirali letos v aprilu.

Aretili so tudi druge člane ju- goslovanske manjšine na Madžar- skem, med katerimi so Branko Dji- rić, član glavne uprave Zveze in tajnik okrožnega odbora madžarske delavske stranke v Baji, Danica Dačkin, učiteljica, ter številni kra- jevni voditelji Zveze pri Szegedinu. Policija v Szegedinu je aretirala tudi Djuro Miletića, tajnika zveze za področje Szegedin. O njegovi usodi ni nič znanega.

Uradno so javili aretacijo Rajka

BUDIMPEŠTA, 18. — Notranje ministrstvo je končno uradno javilo aretacijo bivšega notranjega mini- stra Rajka in drugih 19 »eskrivcev«.

Madžarska in ČSR prekršili trg. pogodbo FLRJ

BEOGRAD, 18. — »Borba« objav- lja članek, v katerem poudarja od- govornost češkoslovaške vlade, ki je prepovedala izvoz iz ČSR v Ju- goslavijo. Ta kršitev jugoslovanske češkoslovaške trgovinske pogodbe je v nasprotju z interesi ČSR in Jugoslavije. Naravno, zaključuje »Borba«, da češkoslovaška vlada ni vzela tega protijugoslovanskega in protičeškoslovaškega ukrepa brez pravičnega in izoemstva. Posle- dice kršitve jugoslovansko-češko- slovaške trgovinske pogodbe bodo težke za ČSR. ČSR bo v po- ložaju neenakopravnosti do Sovjet- ske zveze, od koder je pritisk pri- hajal.

Tudi madžarska vlada je odpo- vedala trgovinsko pogodbo z Ju- goslavijo, ki je bila sklenjena 24. ju- lijaja 1947. In to bi bila kršitev omenjene pogodbe, ki jih je iz- vedla madžarska vlada, in kljub temu, da je jugoslovanska delega- cija pokazala dobro voljo in spre- jela madžarske predloge.

BEOGRAD — Izredni odposlanec in opolnomočen minister FLRJ v Izraelu inž. Nikolaj Brožina je si- noč odpotoval v Palestino.

LONDON — »Financial Times« javlja, da se bodo angleško-ma- džarska trgovinska pogajanja na- daljevala prihodnji teden v Lon- donu.

Odvzemanje volivne pravice

na temelju fašistične odredbe od 2. decembra 1929 št. 2132, člen 36

Številnim volivnim upravičencem tržaških okoliških občin enostavno niso bila izdana in dostavljena volitvena potrdila za volitve, ki bodo danes 19. t. m. Mnogi od teh volivnih upravi- čencev so se zaradi tega osebo zglašili v odgovarjajočih občin- skih uradih. Tam pa so se izgovarjali in se izgovarjajo, da te osebe delajo v Jugoslaviji ter da so emigrirali, čeprav dokažejo, da so po vseh določbah anglo-ameriške vojaške uprave ita- lijanske državljanji in da imajo tukajšnjo rezidenco. Na omenjenih občinskih uradih jim tudi od tukajšnjih oblasti izdane nove legitimacije niso zadostne dokazi, da imajo te osebe volivno pravico. Ce pomislimo, kdo je postavil uradništvo v občinskih uradih, potem nam je takoj jasno, zakaj nečje izdati volivnih potrdil; te osebe namreč že zaradi samega dejstva, da so za- poslene o Jugoslaviji, smatrajo za pristaše Slovanško-italijanske ljudske fronte.

Pri tem je zanimivo, kako se je zagovarjal in tolmačil od- vzem volivne pravice omenjenim osebam sedanjí zgoniški župan GRUDEN IVAN, ki je nosilec kandidatne liste Agnelettove do- larske zveze v zgoniški občini. (Ta Agnelettov župan, ki se je namreč dopisnik klerofašističnega »Giornale di Trieste« hvalil, da je v veliko zadovoljstvo vseh dosedanjih okupatorjev in za- sužnjevalcev naše zemlje odlično streljal, kajti pohvali! so ga vsi dosedajni okupatorji od Franca Josefa I. 1909, ko je prvič postal zgoniški župan, pa preko fašističnih razbojnikov in vse do sedanje imperialistične anglo-ameriške vojaške uprave. Ka- kor vidimo, je bil in je veren sluga vseh zasužnjevalcev slo- venskega naroda. Zaradi tega bi bilo naravnost nemogoče, če bi kandidiral na kakšni drugi listi razen na Agnelettovi...!)

Ta zgoniški župan se sklicuje torej glede odvzema volivne pravice omenjenim osebam na nekakšno okrožno predsedstva cone od 12. XI. 1948 št. 2155-14762, ki odvzema nekaterim pre- bivalcem Tržaškega ozemlja volivno pravico. In res ta okro- žnica zanika volivno pravico tistim osebam, ki so v coni A rojene in so tu tudi živele, le zaradi tega, ker so odšle na delo v Jugoslavijo ali v cono B. Dejansko namreč ta okrožnica po- novno uveljavlja fašistično odredbo izdano 2. decembra 1929 št. 2132, člen 36, ki se tiče oseb, ki so emigrirale v Jugoslavijo ali v cono B.

Ce primerjamo postopek, ki velja glede priznanja volivne pravice ljudem, ki so na delu v Italiji, s ponovnim uveljavljan- jem te fašistične odredbe, nam postane ponovno jasno, zakaj je prišlo v Trst za volitve toliko in toliko vlakov iz Italije in toliko procesij avtobusov s »pristnimi tržaškimi volivci«, ki so oddali brez dvoma svoje glasove za demokratsko ali pa za katero koli drugo italijansko šovinistično ali fašistično stranko. Zanje namreč fašistična odredba iz leta 1929 št. 2132 ne velja.

Kakšno veljavo naj ima torej volivni rezultat, ki so ga na ta način dosegli italijanske nacionalistične in fašistične stranke v nedeljo v Trstu? In končno: Ali bomo lahko smatrali sprčo omenjene fašistične odredbe tudi rezultat v podeželskih občinah kot pravi odraz političnega prepričanja prebivalstva naših trža- škikh okoliških občin? Odgovor: Očitno ne! Volitvena komedija, ki se je odigrala v nedeljo o Trstu, se torej danes v podeželskih občinah naše cone nadaljuje...

Padle so nove žrtve De Gasperi jevega klerofašizma

Prekinjena so pogajanja in stavka se nadaljuje

RIM, 18. — Zaradi prekinitve pogajanj za prenehanje stavke po- ljedelskih delavcev, ki traja že ne- kaj tednov, se je položaj v pokra- jini Puglia poslabšal. V spopadih med stavkajočimi delavci in stav- kajočimi, zato da razbijajo silnost delavstva, je bil danes v Miner- vi Murgu ubit en delavec, drugi pa težko ranjen.

Tudi v severni in srednji Italiji se stavka nadaljuje, čeprav polici- ja podpira stavkajoče. Jutri se bo na delavski zbornici v Bolgini se- stal koordinacijski odbor za stav- ko v severni Italiji. Preučili bodo položaj in sklepali o nadaljevanju stavke zaradi prekinitve pogajanj.

Tudi v severni in srednji Italiji se stavka nadaljuje, čeprav polici- ja podpira stavkajoče. Jutri se bo na delavski zbornici v Bolgini se- stal koordinacijski odbor za stav- ko v severni Italiji. Preučili bodo položaj in sklepali o nadaljevanju stavke zaradi prekinitve pogajanj.

Železniška konferenca v Alasio

ALASSIO, 18. — V Alasio se je začela mednarodna železniška kon- ferenca za prekomorski blagovni promet med avstrijskimi, češkoslo- vaškimi, jugoslovanskimi in madžar- skimi postajami ter tržaškimi prista- niščem.

Jugoslavijo zastopa dr. Zajc, Ma- džarsko dr. Reti, Tržaško ozemlje dr. Ossardo, tržaške paroplovne družbe zastopa g. Hoenig, Javna skladišča v Trstu pa de Bernardi.

Vsak glas, ki ga dobi Vidali, pomeni korak v klerofašistično Italijo!

VOLITE Slovansko-italijansko ljudsko fronto

toda volite pravilno - zato pazite, da boste izpolnili glasovnico kakor kažejo spodnje slike za posamezne občine

Tako bodo volili v občini Devin-Nabrežina

Naši kandidati:

1. FUKS (VOLPI) JOSIP, mesar iz Nabrežine.	11. KRAVANJA (GRAVINA) JOSIP, tovarniški delavec iz Vižovelj.
2. TINTA IVAN, tovarniški delavec iz Devina.	12. GRUDEN GIZELA, gospodinja iz Nabrežine.
3. STUBELJ MILAN, kmet iz Sempolaja.	13. LEGISA (LEGHISA) LEOPOLD, kmet iz Devina.
4. MILIC (EMILI) IVAN, kmet iz Nabrežine.	14. OSIC (OSI) por. MARUSIC (MARUSSI) AMALIJA, gospodinja iz Prečnika.
5. SKRK (SKERK) JOSIP, kmet iz Trnovice.	15. MOKOLE ALOJZ, skladiščnik iz Slivnega.
6. KOCMAN IVAN, gostilničar iz Stivana.	16. PETELIN JOSIP, kmet iz Cerovelj.
7. CAHARIJA (ZACCARIA) STANISLAV, delavec iz Nabrežine.	17. KANTE (KANTE) LADISLAV, delavec iz Praprota.
8. CEBULEC (CEVIOLI) JOSIP, uradnik iz Sesljana.	18. GRUDEN ANTON, delavec iz Sempolaja.
9. PERTOT (PERTOTI) IGNAC-SLAVKO, trgovinski nameščenec iz Nabrežine.	19. PERIC MARIO, uradnik iz Sesljana.
10. URDIH (URDICH) VALENTIN, elektrotehnik iz Mavhinj.	20. MISLEJ VITTORIO, železniški uradnik, Nabrežina-postaja.

Tako bodo volili v občini DOLINA

Naši kandidati:

1. KRALJIC KAREL, kmet, Boljunc 160.	10. KURET SILVESTER, delavec, Ricmanje 19.
2. STRAJN IVAN, kmet, Dolina 15.	11. HRVAT URH, zidar, Boršt 41.
3. KOMAR LJUBOMIR, delavec, Ricmanje 4.	12. FIDEL IVAN, kmet, Gročana 38.
4. BAZEC ANTON, čer, Boršt 130.	13. SAMEC ROZA, učiteljica, Dolina 17.
5. BOLCIC JOSIP, kmet, Boljunc 12.	14. ZOBEC JOZEF, delavec, Domjo 68.
6. SANCIN JOZEF, delavec, Dolina 95.	15. PRASELJ JOZEF, soboslikar, Dolina 122.
7. RACMAN JOZEF, delavec, Gročana 33.	16. PETAROS STANISLAV, delavec, Boršt 79.
8. CUK JOZEF, delavec, Dolina 209.	17. PRASELJ MARIO, zidar, Dolina 135.
9. KOCIJAN roj. ZERJAL ANA, babica, Boljunc, 218.	18. SLAVEC IVAN, delavec, Dolina 121.
	19. SANCIN MARIO, mizar, Boljunc 65.

Tako bodo volili v občini ZGONIK

Naši kandidati:

1. MILIC (MILLI) ANTON, kmet iz Saleža 16.	8. SIMONETA IVANKA, šivilj iz Zgonika 30.
2. BLAZINA ANTON, kmet iz Gabrova 6.	9. UKMAR (OMARI) DOMINIK, železničar s Proseka - postaja.
3. OBAD VLADIMIR, uradnik iz Saleža.	10. MILIC DANILO, trgovski nameščenec iz Saleža 37.
4. KOCMAN (COSMAND) JOSIP, delavec iz Samatorice 25.	11. GRUDEN JOSIP, delavec iz Samatorice 28.
5. KNEZ IVAN, kmet iz Koludrovice 2.	12. KRALJ IVAN, kmet iz Gabrova 51.
6. CIBIC IVAN-RADIVOJ, s Proseka - Devinščine 8.	13. BUDIN ALOJZ, uradnik iz Koludrovice 5.
7. STUBELJ KAREL, kmet iz Saleža 49.	14. GRILANC (GHERLAND) KAREL, delavec iz Saleža 4.
	15. RUPEL IVAN, kmet s Proseka - Devinščine 6.

Tako bodo volili v občini Repentabor

Naši kandidati:

1. PURIC JOSIP, kamnosek, Veliki Repen 70.	8. LAZAR JOSIP, kmet, Veliki Repen 16.
2. BIZJAK JOSIP, kmet, Col 10.	9. FURLAN ALOJZ, gostilničar, Col 15.
3. KUTIN IVAN, gostilničar, Fernetiči 3.	10. PURIC ANTON, kamnosek, Veliki Repen 66.
4. PURIC IVAN, kmet, Veliki Repen 15.	11. HROVATIC RUDOLF, delavec, Col 31.
5. GUSTIN LUDVIK, delavec, Col 8.	12. BRANA vd. SKABAR MARJA, delavka, Veliki Repen.
6. SKABAR SILVESTER, delavec, Veliki Repen 20.	13. SKAMPERLE JOSIP, čevljar, Col 24.
7. GUSTIN MAKS, kmet, Col 9.	14. GUSTIN JOZE, kmet, Veliki Repen.
	15. SKABAR ANTON, kamnosek, Veliki Repen 32.

Tako bodo volili v občini MILJE

Naši kandidati:

1. FURLANIC (FURLANI) DORE (SALVATORE), delavec iz Skofij 220.	8. SANCIN FRANC, krojač iz Skofij 218.
2. VELJAK (VEGLIA) LAZAR, delavec iz Stramara 882.	9. HROVATIN (CREVATIN) BOLESLAVA gospodinja iz Badihe 209.
3. JAMSEK (GIANI) JOZEF, krojač iz Plavij 169.	10. HROVATIN (CREVATIN) MIRKO, kmet iz Badihe 207.
4. BABIC (BALBI) ALEKSANDER, delavec iz Milj - Colle Senesi 1.	11. SANTIN MARIJA, gospodinja iz Hrvatov 106.
5. HROVATIN (CREVATIN) PAVEL, zidar iz Skofij 188.	12. PRELC JOZEF, mizar iz Rabajez 90.
6. COK (ZOCCHI) CVETKO (FLORIANO) kmet iz Plavij 161.	13. STURMAN ANGEL, delavec iz Jelarjev 431.
7. LOREDAN ANICETO, uradnik iz Beloglava 123.	14. LOREDAN IVAN, kmet iz Oreha 49.
	15. KOROSEC JOZEF, trgovski pomočnik iz Premancana 315.

Nepravilno izpolnjena glasovnica je izgubljen glas!

Pazite na zvezdo Slovansko-italijanske ljudske fronte!

SLOVENCIL, VOLIVCI!

Vidali prodaja Tržaško ozemlje Italiji. Vsak glas, ki ga dobi Vidali, pomeni korak v klerofašistično Italijo.

Reakcija v Trstu in v Rimu z veseljem ugotavlja, da je Vidali že odkrito stopil na stran Italije in da so vsi glasovi, ki jih je dobil Vidali v Trstu, glasoviza Italijo.

SLOVENCIL, VOLIVCI!

Ne kopljimo si groba! Spomnimo se petindvajsetletnega suženjstva, ko nismo smeli govoriti v svojem jeziku, ko so po naših vaseh gospodarili karabinerji in podeštati in ko so italijanske banke poganjale naša posestva na boben!

De Gasperijeva klerofašistična Italija ni do Slovencev nič boljša, kot je bila fašistična. Beneški in Goriški Slovenci, ki so ostali pod Italijo, se morajo še danes boriti za svoje narodnostne in jezikovne pravice.

Vidaliju ni za enakopravnost slovenskega jezika. V Trstu je pozval ljudi, naj dvignejo enojezično, samo v italijanščini tiskano osebno legitimacijo. Italijansko-slovanska ljudska fronta se bori za spoštovanje mirovne pogodbe. Ljudska fronta se z vsemi silami bori proti priključitvi Tržaškega ozemlja k Italiji.

Ljudska fronta se bori za enakopravnost slovenskega jezika.

VOLIMO LJUDSKO FRONTO!

Vsak glas za Ljudsko fronto je glas proti priključitvi k Italiji.

Vsak glas za Ljudsko fronto pomeni korak naprej v borbi za enakopravnost slovenskega jezika.

VOLIMO LJUDSKO FRONTO PETEROKRAKO ZVEZDO S HELEBARDO!

KJE BODO VOLILI volivci občine DEVIN-NABREŽINA

V občini DEVIN-NABREŽINA je sedem volišč (sezioni), ki so razdeljena takole:

Volišče	VOLIVCI IZ KRAJEV	BODO VOLILI NA SLEDEČIH SEDEŽIH
I	Nabrežina Sv. Križ	Osnovna šola v Nabrežini
II	Nabrežina-kolodvor	Postajno poslopje v Nabrežini
III	Nabrežina-kamnolomi Slivno	Nabrežina-kamnolomi, županstvo
IV	Sesljan Vižovlje	Osnovna šola v Sesljanu
V	Devin Sv. Ivan Medja vas	Osnovna šola v Devinu
VI	Mavhinje Cerovlje	Osnovna šola v Mavhinjah
VII	Šempolaj Praprot Prečnik Trnovica	Osnovna šola v Šempolaju

Kje bodo volili volivci občine MILJE

Vsi volivci občine Milje bodo volili v Miljah, torej tudi tisti

iz Škobji in drugih oddaljenih vasi. Volivce bodo v Milje prevažali z avtobusi.

V Miljah bo dvanaest volišč, ki bodo razmeščena v občinski palači, v šolskem poslopiju v ulici Battisti, v šolskem poslopiju v ulici Roma in v novem

zavetišču na Salita Ubaldini

Preberite še enkrat navodila kako opravite svojo volivno dolžnost

Na dan volitev, predno gres iz hiše, ugotovi, če imaš volivno potrdilo, osebno izkaznico ali pa kateri koli drugi dokument, ki je izdan od organa javne oblasti in opremljen s fotografijo.

POMNI! Brez volivnega potrdila ne boš smel stopiti na volišče in se manj glasovati! Brez osebne izkaznice ali pa drugega dokumenta s fotografijo boš smel glasovati, samo če te pozna kdo izmed članov volivne komisije.

Volišče, to je dvorana, določena za glasovanje, je razdeljena na dva dela. V prvem delu se smejo zadrževati volivci, v drugem delu pa člani volivnega urada, zastopniki kandidatnih list in volivci, ki je pristopil, da glasuje.

Ko stopiš pred predsednika volivnega urada, mu izroči volivno potrdilo, od katerega bo odrgal kupon, ter mu predloži osebno legitimacijo ali dokument s fotografijo. Nato boš dobil kopirni svinčnik in glasovnico, ki mora biti podpisana od enega skrutinatorja urada.

Navodila za glasovanje v občinah Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor, Dolina in Milje

Oddati preferenčni glas ni nujno - Važno je, da prečrtaš znak Ljudske fronte - S tem boš volil Ljudsko fronto in izpolnil svojo dolžnost!

Ko si vse to prejel, pojdi v kabino, kjer boš neovirano in neopazno glasoval.

Kako boš glasoval?

Za kandidatno listo Slovanško-italijanske ljudske fronte glasujes tako, da prekrižaš peterokrako zvezdo, ki je na glasovnici. S tem da si prekrižal peterokrako zvezdo, si oddal svoj glas kandidatni listi Ljudske fronte.

Pazi dobro, da ne boš glasovnice pomečkal, niti umazal, ker bo sicer neveljavna. Če bi se ti kaj takega primerilo, pojdi k predsedniku volišča in zahtevaj drugo glasovnico.

Toda vsak volivec ima pravo

vico oddati se preferenčni glas kandidatom tiste kandidatne liste, za katero je glasoval.

Kaj so preferenčni glasovi?

Preferenčni glasovi so oni glasovi, ki jih odda volivec posameznim kandidatom liste, za katero je glasoval.

Komu boš oddal preferenčni glas?

Preferenčni glas boš dal onim kandidatom liste, za katero si glasoval, ki uživajo tvoje zaupanje in od katerih pričakuješ, da bodo najdoslednejše in najboljše zastopali koristi delovnega ljudstva in slovenskega naroda v občinskem svetu.

Kako boš oddal preferenčni glas?

V sredini glasovnice sta dve pikčasti črti. Na ti pikčasti črti napises primek in ime onih kandidatov, katerim hočeš oddati preferenčni glas.

Koliko preferenčnih glasov smeš oddati?

Lahko oddaš največ dva preferenčna glasova ali pa samo enega.

Ko si prekrižal peterokrako zvezdo in napisal ime in primek onih kandidatov, katerim želiš oddati preferenčni glas, prepogni glasovnico, jo zalepi, pojdi iz kabine in izroči glasovnico ter svinčnik predsedniku volivnega urada.

Na ta način si glasoval za listo Ljudske fronte in oddal preferenčne glasove.

Razume se, da bo tvoj glas za kandidatno listo veljaven, čeprav ne oddaš preferenčnih glasov, ker oddati preferenčne glasove ni obvezno za veljavnost glasovnice.

Kje bodo volili v občini DOLINA

V občini DOLINA je sedem volišč, ki so razdeljena takole:

Volišče	VOLIVCI IZ KRAJEV:	BODO VOLILI NA SEDEŽIH:
I.	Dolina,	Osnovna šola v Dolini
II.	Mačkovlje Prebenek	
III.	Boljunec	Osnovna šola v Boljuncu
IV.	Domjo	
V.	Boršt	Osnovna šola v Ricmanjih
VI.	Ricmanje	
	Draga Gročana	

Iz oddaljenih krajev bodo volivce prevažali na volišča z avtobusi

Predsedstvo cone sporoča: Kakor je bilo že pred časom javljeno, bo v nedeljo v miljski občini organizirana avtoprevoznika služba iz okoljskih vasi v Milje za volivce, s prednostjo za starejše in bolnike.

Kdor se hoče poslužiti prevoznih sredstev, bo moral predložiti volivno potrdilo, ki mu služi tudi za povratek.

Spodaj navajamo avtobusne proge:

Zavleje, Stramar, Oreh, Milje in nazaj.
Plavje, Sv. Andrej, Milje in nazaj.
Badiha, Korte, Mitnica, Sv. Andrej, Milje in nazaj.
Skofije, Rabujez, Fareji, Milje in nazaj.
Jelarji, Sv. Barbara, Tapa, Milje in nazaj.
Sv. Bida, Barisoni, Kolomban, Milje in nazaj.
Hrvatini, Fajti, Božiči, Sornici, Milje in nazaj.
Campore, Hrvatini, Milje in nazaj.
Sv. Florijan, Ligon, Sv. Rok, Milje in nazaj.

Debeli rt, Lazareti, Tanki rt, Rtič Ronko, Sv. Rok, Milje in nazaj. Danes bo v miljski občini vozil parnik na progi Tanki rtič (Punta Sottile) - Milje iz Lazareta ob 7.30, 10.50 in 15.25.

Prav tako je organiziran prevoz z avtom iz ostalih oddaljenih vasi vedno s prednostjo za starejše in bolnike po sledečem sporedu:

OBCINA DOLINA:

Iz Gročane v Boršt in nazaj (preko Peska):
iz Drage v Boršt in nazaj;
iz Nasirca v Boršt in nazaj;
iz Prebenka v Dolino in nazaj;
iz Mačkovlj v Dolino in nazaj;
iz Loga-Domja v Boljuncu (ekoz. Lakotiče) in nazaj;
iz Ricmanj v Boršt in nazaj.

OBCINA ZGONIK:

Samatorica, Salež, Zgonik in nazaj;
Briški, Mali Repen, Gabrovec, Zgonik in nazaj.

OBCINA REPENTABOR:

Ernetiči, Opčine, Col in nazaj;
Veliki Repen, Col in nazaj.
Za uporabo prevoznih sredstev so veljavna ista navodila kakor za miljski okraj.

KJE BODO VOLILI volivci občine Zgonik

V občini **ZGONIK** je samo eno volišče in sicer **v osnovni šoli v Zgoniku**. Občina bo preskrbela za prevažanje ljudi iz drugih vasi na volišče

KJE BODO VOLILI volivci občine Repentabor

V občini **REPENTABOR** je samo eno volišče in sicer **v osnovni šoli v Colu**

COME VOTERAI NEL COMUNE DI MUGGIA

- Porta con te il certificato elettorale e la carta d'identità (è sufficiente anche ogni altro documento munito della fotografia).
- Alla sezione elettorale consegna al presidente il certificato elettorale e la carta d'identità. Allora riceverai la scheda e la matita.
- Con la scheda ti reherai nella cabina e voterai per il Fronte Popolare Italo-Slavo tracciando una croce sulla stella a cinque punte.
- Se vuoi dare voti di preferenza, scrivi sulle righe libere in mezzo alla scheda il cognome e nome di due candidati che godono la tua fiducia. Non è obbligatorio dare il voto di preferenza.
- Dopo aver fatto tutto questo, piega e chiudi la scheda e consegnala al presidente.
- Non far uso di altri segni per non rendere nulla la scheda.
- Se ti accadesse per caso di danneggiare la scheda (sporcarla, strapparla ecc.) restituiscila al presidente e chiedi una nuova.

Veš, poet, svoj dolg?
Nimaš nič besede?
Kaj zagrinjaš se v molk?
Vrzi pesem v svet,
pesem za današnjo rabo:
vsi jo bomo povzeli za tabo.

Vem, o vem svoj dolg,
v prstih tu me tige;
naj se mi grlo odpre,
bom zavijal ko volk,
na vseh starih bom stal vrh
planine.
škrilal in hlipal med
pečine.

Vrh Močaklje bom stal,
pesem svojo rjul,
Blegas jo bo tui.
Krim odmev bo dal;
v vse vetrove jo bom tresel,

Gozd in gora poj,
silen čenit hrup;
boga gmajna, le vkup,
le vkup, le vkup, z menoj,
staro pravdo v mrak tulimo,
da s pretulimo skozi to zimo.

eden jo bo na Pohorje nesel.
Se bo kdaj pomlad,
se bo napolnil zor;
takrat polji zbor
pojde lovce klat:
plani čez Savo, plavaj čez
Dravo —
zob za zob in glavo za glavo!

BIL JE MED NAMI MOŽ KOT ZRNO KLEN IN ZDRAV...

Posmrtna maska O. Župančiča

Kako jasna je misel, kako ravna je pot preprostejšega naroda. V velikem svetovnem spopadu se je slovensko ljudstvo, po zlomu Jugoslavije raztrgano in potlačeno, neutegoma odločilo za tisto stran, ki se je borila proti naciizmu in fašizmu za svobodo, za samoodlobo narodov, za harmonično sodelovanje vseh zdravih sil v človeštvu: prvi dan po zasedbi Slovenije je zgrabilo za orožje kljub okupatorskemu strahovanju, kljub zapeljivanju in mamljenju domačih izdajalcev, ter si iz improviziranih krdel polagoma ustvarilo z ostalimi jugoslovanskimi narodi krasno organizirano udarno vojsko, ki je bila pod vodstvom maršala Tita kos vsem vrstam modernega vojevanja ter je v neverjetnih junških pohodih priborila nazaj jugoslovansko ozemlje in tudi vse kraje, kjer je slovenski rod pet in dvajset let ječal pod trdim tujim jarmom. Med najmenitnejšimi pridobitvami je bilo čudovito zavzetje Trsta, katerega svobodoljubno prebivalstvo je samo sodelovalo z jugoslovanskimi četami ter jih z veseljem pozdravilo kot osvoboditeljsko armado.

V Trstu postavi slovensko-italijanska osvobodilna fronta v lepi slogi obkopi, ki jo priznajo pripadniki obeh narodov tega živilstva uprta v mesto ob Jadrnu; dogovore se za bratsko sožitje v okviru federativne jugoslovanske države, rešujejo sporazumno prečeta vprašanja, skrbje za prehrano, za obnovo gospodarskega življenja, skratka: v najkrajšem času ustvarjajo v malem naletu in vzorec za tisto, kar naj bi se ostvarilo v velikem posvodu, kjer naj vlada prava demokracija, tista, za katero se je napredni svet leta in leta boril. V radostnem tekmovanju teče de-

ZA TRST!

Something is rotten in the state of Denmark. Nekaj gnilega je v državi Danski

SHAKESPEARE

lo jugoslovanske čete vzdržujejo zgleden red, ljudje dajejo duška svojem zanosu v veličastnih manifestacijah, in človek bi mislil, da je ni zapreke za prost razmah gnetega in prosvetnega življenja na teh ugodnih tleh.

Toda ne! Takas jasna misel, takas ravna pot v mirno bodočnost je naivnost ljudskih množic, naivnost malih narodov. Trzasko zavedno ljudstvo in slovenski narod si ne smeta sama krojiti svoje usode, ne smeta uživati sadov svoje prelite krvi, ne smeta izvajati demokratičnih načel v svojem območju. Naša zmagovita in priljubljena armada se poslovi od osem tisoč tovaršev iz Trsta, da prihrani svetlo novo prelivanje krvi. Res, zgodilo se je: narod, ki se je prvi priključil zavezništvu, je dobil po štiriletnih nečloveških mukah za svoje zvesto in vdano zavezništvo od prav teh svojih zaveznikov prvi krepko pljusko kakor malopriden paznos, ki so ga zalotili na tujem vrtu. Ali se zavedate vi, ki ste nam to storili, kaj ste dali s to pljusko sebi?

Med vsemi strahotami, ki so nas oblegale ta štiri leta, med divjanjem fašistične in nacistične drhali, med vlogo zabojnih ječ, med streljanjem naših najboljših mož, žena, sinov in hčera, med

kupi mrličev po nemških taboriščih nam je sijalo svetlo upanje: z nami stoji ves svobodoljubni svet na vzhodu in zahodu, naši močnejši, zvesti zavezniški sklepijo čedalje ožji; obroč okrog morišča, naše domovine, in kadar se strnejo njihove armade z našimi, nas osvobodijo te hude more, ki nam ne da sopeni in nam hoče izpti srčno kri. In zdaj to bridko razočaranje našega opeharjenega ljudstva! Ali si hočete res napraviti lepo, svetlo ime osvobodilnega Trsta, da ga zabarantate? Ali ne mislite, da je to pomoč tistim ki so nedolžne ljudi, preganjali, vlačili po ječah, jih strdali, mučili, streljali, pobijali z lopatami, jim izkajali oči, živim lomili kosti, izbijali zobe, ki so posiljevali hčere vprico mater in matere vprico hčera? Vse to ni pravilica, vse to smo morali in gledati in prebiti, vse to nam je padlo na dušo. Zato se po pravici izprašujemo: Kakšno bodočnost obetate nam, pa tudi sebi, kakšen naziv s podaljševanjem tega inferna? Kako zmorate to? Kako vas bodo ocenjevali bodoči rodovi, ko bo odprta pred njimi knjiga današnje zgodovine?

Moje besede so morda govorene v veter in ne najdejo ušes, katerim so namenjene. Ako pa pridejo do njih, se jim bodo tisti,

katerim veljajo, nemara z viska smejali. Nje ne de, kljub temu jim govorim, ker bi se storil svoje dolžnosti, ako bi jih ne izkral v svet, ako si ne bi razgallj prsi prav tja do trepetajočega, krvavečega srca, ki je s slehernim vlakencem zvezano z mojim narodom in njegovo usodo. Dobri prijateljevi sem mel med Angleži in jih imam še, ako so po gostem umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši misleci in sanjci — da, tudi sanjci — če je treba za tiste, ki se sami ne utegnejo zatekati v deželo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, svetla njenja in pravice in svobode in življenja, ki je tako lepo, da je vredno umirati zanj. Ako bi ti vsi ljudje, ti moji daljni prijatelji, mogli slišati moj glas, klic moje gneva in ogorčenja in obupa, oni bi se ne smejali, prištevili bi, zamislili bi se in povzdignili bi svojo besedo, ki vem, da bi soglašala z mojo, in naperili bi tožbo in izrekli obtožbo nad kršitvijo človečnosti, ki so ga krivili njihovi rojaki.

Zdaj pa, ko sem izlil iz sebe srd in obup, se mi je srce upokojilo, in povem vam, neke sloboke v meni je velik mir. Spoznal sem zadnja leta vso dragoceno svojo narodo, njega neukrotljivi pogum, njegovo pripravljenost tudi za nadaljnje borbe za svoje pravice, pripravljenost za nadaljnje trpljenje in še večje žrtve do tistega lepega konca, ki bo prav gotovo prinesel zaslužen zadoščenje za vse hudo. Drži se, narod moj, stoj za svojo in svojih zaveznikov pravico v Trstu, v Korotanu, povsod! Vem, da se boš, zakaj jasna je tvoja misel, ravna je tvoja pot.

O. ŽUPANČIČ

OTON ŽUPANČIČ - Ljudski umetnik

«Ljudski umetnik» je častni naslov, ki ga ljudske demokracije priznavajo najvišjim umetniškim tvorcem, odlikovanjem ustvarjalcem, ki so se znali v svojih delih približati ljudstvu. Ta častni naslov ni isto kakor ljudski ali poljudni pesnik, ki se s svojim ustvarjanjem tudi približuje ljudstvu, vendar v nekem delno negativnem smislu, kot ustvarjalec, ki gradi v poljudnem ali narodnem duhu in se zaradi preprostejših oblik svoje umetnosti ne more dvigniti nad običajne mere poljudne ali narodne poezije. Ljudski umetnik je mnogo več. Njegova dela presegajo ceno poljudnih ali narodnih umetnin, njegove stvaritve so umetne v najboljšem smislu, kot nadaljevanje in izpopolnitev vrednot, ki ljudstvo plemenitijo in ga dvigajo k sebi.

Zahtev zvenijo kitice v pesmi «Na kolenu»: Diči, diči, diča, urno na konjica, na konjica vranega, dobro osedlanega. «Kolednike» je Župančič izklesal v treh pesmih; duhovito jih je razdelil na tri skupine: v veselje, žalostne in častitljive kolednike. «Ples Kralja Matjaža» riše z vsa-

Drugje se razgleduje fantovski vesel, da bi užil svojo drago: Sonce, sonce na višini — moja ljubica v daljini: sonce, daj oči mi zlate, da jo uzmrem čez hrib in trate. Ne izgubi se v prevari in obupu in najde vselej pravi fantovski ton: Slušaj pesem, draga moja, zložil jo je fant vesel.

Žic, O tem pričajo premenne daljse pesmi razmišljajočega značaja, n. pr. «Zebjarska» in «Kovaška», posebno pa «Dumas», «S Primorja» in druge.

Med pripovednimi so zgrajene na ljudskih in narodnih motivih mnoge romane, n. pr.: «Sentimentalna romanca», «Barčica», «Kvartoprica», «Pokopališče sv. Barbare», «Kiša», «Belokranjska dekle», «Mrtva nevesta» in zlasti «Sveti Trije kralji».

Najbolja vprašanja rešuje Župančič v pesmih o pesniku izbranu, ki se sam označuje kot «daljnih carstev sin. Mami ga skrivnostna vroča mogota, Razmišlja o usodah in smislu vesolja, naše zemlje in človeštva in skuša izbrati pravo pot za svojega duha. To so pesmi za najzrelejši duhove, a tudi v njih, n. pr. v «Viziji», in «Jevaji» in drugih, je mnogo ljudskih prvin.

Ce se dodamo, da spremlja Župančičeva pesem nad pol stoletja vse naše narodne težnje in napore z močnimi stih, ključnimi k borbi in uporu, da so njegove strune poveličale osvobodilno borbo v «Zemljenu pod snegom» z vrsto živih, nazornih slik iz borbe in s proslavljanjem osvoboditve, si takoj priznamo, da ni še noben slovenski pesnik tako zvesto in verno tolmačil naših najvišjih upov in želj, da ni še nihče prodrl tako globoko v našo prejšnjo in v našo najnovejšo zgodovino in da zasluži zato prav on v najvišji meri naziv ljudski umetnik.

A. BUDAL

Kaj hoče hrušč in trušč krog nas?
Pelletka naša teče.
Mi kar pustimo času čas!
Pelletka naša teče.
Ves naš odgovor, ves dokaz:
Pelletka naša teče.
Oton Župančič

ko besedo poseben gib, predstavljajoč višek umetniškega in obenem naravnega stapanja besedne in telesne ritmike. V najvišjem sorodstvu s to umetnostjo so «Zvonovi». S pesmijo «Vrabi in strasilov» je Župančič nato tisto k razgalil, da smo se žele ob njej zavedati, kakšne vrednote se skrivajo v njem. S podobno narodno motiviko so do zadnjega videnca natrpali «Pastirski». Pravi tako je zadel s «Cicibanom in čebelo», z «Lenko» s pesmico «Ciciban — Cicifja» in z raznimi drugimi.

Zbirka «Sto ugank kaže zgodovno, tako se pesnik polasti narodnih motivov in jih v svoji umetniški delavnici po svoje izbrusi in jih nato vrne narodu v novi obliki, z višjo ceno. V Župančičevih ugankah slavi zmago zgoščenost in neslutena izrazitost vsake naše besede, n. pr. v uganki o podviki: «Prebito — zvito: konj na meni — jaz na konju», o pesniku: «Noge v blatu, glava v zlatu, a brzojav: «Tanča žica, v žici iskra, novca» in toliko drugih.

Oton Župančič je tisti slovenski pesnik, ki se je vso dobo svojega snovanja neprestano zaplaval v najčistejšo bistvo ljudske duše, ki je do konca gojil popolno ljudsko umetnost in je družil ljudske motive in ljudske raze v svoji tvorni domitiji v nove zveze in nove celote, v katerih narod spozna samoga sebe in jih cent kot pridobitve višje estetske cene. Tudi s tega zrelšča gre Župančič kakor nikomur drugemu pri nas častni naslov ljudskega umetnika.

Ista tesna povezanost z ljudskim mišljenjem in čustvovanjem se kaže v večini drugih Župančičevih del, v njegovih liriki in epihi, pa tudi v njegovih dramatičnih spisih. Tu omenimo le nekatere izrazitejših motivov. Pesnik rad vasuje pod dekletinim oknom in ugotavlja: Pod tvojim oknom grem vsak večer.

zložil jo je pustni torej, peptično sredo pet. V bolesti črpa iz prejšnjih narodnih tudi svojo tolažbo in zaščito: Pojdem na prejo, na prejo. Saj me ne maza ljubica več, pojdem na prejo, ko pljček na vejo — kar je bilo, je za vekomaj pred.

O Julijani je dognal v svoji razgibanosti: Moja ljubica Julijana, ona ima črne oči, in na dnu teh oči, teh črnih oči tri sto hudičkov, spi!

V domači pokrajini se vrsti sliko za sliko, druga lepša od druge: Deklica po strmi poti — kam? Krilo, ruta kot peroti — kam? Slovenska vas mi ustaja živa iz spomina na umrlega Murna: Fantič si sopek je za trak pripel: izbiral gre po rodu je in glasu, izbirat gre po licu je in pasu.

Vse Župančičeve zbirke so polne narodne življenjske modrosti. Drugim prepustila ljubice in denar, sam pa ima po strani klobuk — ein kaj mi vse drugo je mar? Tej modrosti je prouzod in vselej za petami in jo lovi v raznih oblikah in svoje pesniške mreže, n. pr.: Mož, ki ga mislim, pa v jedru je narav.

kakor mu kane, kane mu prav, s pasom in belom. Življenje mu je sola samozapev in poguma, kajti: Ni je v soncu, ni je v vetru, ni v valovih je nemirnih, v krepkih dušah je usode.

V «Zdravici» je dognal to in ono o svetu in življenju. Svoje izkušnje in svoje spoznanje je zgoštil v nekaj vrsticah o pogumu, ki pozna le možko delo brez solza in tožbe: Ta svet — po sredni mu gre razdor, kdor pravi snem, si laže: a kdor to rano sveta spozna in vendarle ne toči solza, ta se moža izkaže. Pesnik prodira v socialno istinitost z odprtim pogledom za vse potrebe najsišjih ljudskih množic.

Dr. GAETA ZOBODRAVNİK

Izdeluje proteze v jektu, zlatu, kakovcu in plastiki. Največja garancija, Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 18. (Govori slovenski) TRST, UL. TORREBIANCA št. 43 VOGAL UL. CARDUCCI

Zavarujte se pri UNION-u

en največjih SVETOVNIH ZAVAROVALNIC, ustanovljeni leta 1828. TRST — TOR SAN PIERO št. 14.

Oglejte si pohištvo v ul. Madonnina 43 SPALNE SOBE KUHINJE Cene zelo ugodne

Mizarji kmetovalci podjetniki Deske, stira, kave, mace, smole in trdi les, vrane, lesane plošče, lurni, parketi in druga nudi najugodnejše

GALEA TRST Viale Sonmino 24 Tel. 04419

Kmetovalci, pomnite! KMETIJSKA NABAVNA in PRODAJNA ZADRUGA z.o.i.v. TRSTU

Urad in skladišče: ULICA U. FOSCOLO št. 1 — TEL. 04-386. Prodajalna v TRSTU: UL. S. MERCADANTE 4 — TEL. 08-19. Prodajalna v MILJAH: ULICA G. MAZZINI 1.

To je gospodarska ustanova kmetov domačinov, zato kupujte pri njej vse svoje kmetijske potrebščine CENE UGODNE BLAGO PRVOVRSTNO

Spalnice zakonske in samske, kuhinje, mize, stole, štedilnik, žimnice, preproge in radio aparat

PRODAM TRST - ul. R. Sanzio 20

MLEKO in mlečni izdelki

JOSIP FERFOLJA

tolminsko maslo in mastni siri TRST Manzoni 15

Prekrasni pomladanski modeli

Ženski in moški čevlji

Oglejte si zalogo

Ulica Vasari 10